ΑΛΛΑΝ ΠΕΡΣΥ

σε συνεργασία με τον
ΓΚΑΜΠΡΙΕΛ ΓΚΑΡΘΙΑ ΔΕ ΟΡΟ

ΝΑ ΣΚΕΦΤΕΣΑΙ ΜΕ ΤΑ ΠΟΔΙΑ

50 ΙΔΕΕΣ ΑΠΟ ΤΟΝ ΚΟΣΜΟ ΤΟΥ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ ΓΙΑ ΜΙΑ ΚΑΛΥΤΕΡΗ ΖΩΗ

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΠΑΤΑΚΗ

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ **ΑΓΑΘΗ ΔΗΜΗΤΡΟΥΚΑ**

ΝΑ ΣΚΕΦΤΕΣΑΙ

ΜΕ ΤΑ ΠΟΔΙΑ

ΑΛΛΑΝ ΠΕΡΣΥ

σε συνεργασία με τον

ΓΚΑΜΠΡΙΕΛ ΓΚΑΡΘΙΑ ΔΕ ΟΡΟ

ΝΑ ΣΚΕΦΤΕΣΑΙ ΜΕ ΤΑ ΠΟΔΙΑ

50 ΙΔΕΕΣ ΑΠΟ ΤΟΝ ΚΟΣΜΟ ΤΟΥ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ ΓΙΑ ΜΙΑ ΚΑΛΥΤΕΡΗ ΖΩΗ

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ **ΑΓΑΘΗ ΔΗΜΗΤΡΟΥΚΑ**

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΠΑΤΑΚΗ

Το παρόν έργο πνευματικής ιδιοκτησίας προστατεύεται κατά τις διατάξεις της ελληνικής νομοθεσίας (Ν. 2121/1993 όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει σήμερα) και τις διεθνείς συμβάσεις περί πνευματικής ιδιοκτησίας. Απαγορεύεται απολύτως άνευ γραπτής αδείας του εκδότη η κατά οποιονδήποτε τρόπο ή μέσο (ηλεκτρονικό, μηχανικό ή άλλο) αντιγραφή, φωτοανατύπωση και εν γένει αναπαραγωγή, εκμίσθωση ή δανεισμός, μετάφραση, διασκευή, αναμετάδοση στο κοινό σε οποιαδήποτε μορφή και η εν γένει εκμετάλλευση του συνόλου ή μέρους του έργου.

Εκδόσεις Πατάκη – Λογοτεχνικά δοκίμια
Άλλαν Πέρσυ (σε συνεργασία με τον Γκαμπριέλ Γκαρθία Δε Όρο,
Να σκέφτεσαι με τα πόδια
Τίτλος πρωτοτύπου: *Pensar con los pies*
Μετάφραση: Αγαθή Δημητρούκα
Υπεύθυνος έκδοσης: Κώστας Γιαννόπουλος
Διορθώσεις: Ελένη Γεωργοστάθη
Σελιδοποίηση: Παναγιώτης Βογιατζάκης
Φιλμ, μοντάζ: Μαρία Ποινιού-Ρένεση
Copyright© Allan Percy in collaboration
with Gabriel García de Oro, 2015
Translation rights arranged by Sandra Bruna Agencia Literaria, SL
All rights reserved
Copyright© για την ελληνική γλώσσα Σ. Πατάκης ΑΕΕΔΕ
(Εκδόσεις Πατάκη), 2014
Πρώτη έκδοση στην ισπανική γλώσσα από τις εκδόσεις Océano Ambar,
Βαρκελώνη, 2014
Πρώτη έκδοση στην ελληνική γλώσσα από τις Εκδόσεις Πατάκη,
Αθήνα, Ιούνιος 2017
ΚΕΤ 9210 ΚΕΠ 479/17
ISBN 978-960-16-6150-6

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΠΑΤΑΚΗ

ΠΑΝΑΓΗ ΤΣΑΛΔΑΡΗ (ΠΡΩΗΝ ΠΕΙΡΑΙΩΣ) 38, 104 37 ΑΘΗΝΑ,
ΤΗΛ.: 210.36.50.000, 210.52.05.600, 801.100.2665, ΦΑΞ: 210.36.50.069
ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΔΙΑΘΕΣΗ: ΕΜΜ. ΜΠΕΝΑΚΗ 16, 106 78 ΑΘΗΝΑ, ΤΗΛ.: 210.38.31.078
ΥΠΟΚΑΤΑΣΤΗΜΑ: ΚΟΡΥΤΣΑΣ (ΤΕΡΜΑ ΠΟΝΤΟΥ - ΠΕΡΙΟΧΗ Β΄ ΚΤΕΟ),
570 09 ΚΑΛΟΧΩΡΙ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ, ΤΗΛ.: 2310.70.63.54, 2310.70.67.15, ΦΑΞ: 2310.70.63.55
Web site: http://www.patakis.gr • e-mail: info@patakis.gr, sales@patakis.gr

Αφιερωμένο στους καθημερινούς ήρωες
οι οποίοι, ακούραστοι, βγαίνουν στον κόσμο κάθε μέρα
για να δώσουν τον καθημερινό τους αγώνα.

ΠΡΟΘΕΡΜΑΝΣΗ

Ένας θρυλικός Αργεντινός ποδοσφαιριστής των δεκαετιών του ’40 και του ’50, ο Άνχελ Λαμπρούνα, είπε σε κάποια ευκαιρία: «Το ποδόσφαιρο είναι το δυσκολότερο παιχνίδι του κόσμου γιατί παίζεται με τα πόδια να υπακούν στο κεφάλι... Και δείτε τι απόσταση υπάρχει».

Λόγω της ταχύτητας και του απρόβλεπτου χαρακτήρα του παιχνιδιού, στο άθλημα αυτό οι δισταγμοί πληρώνονται πολύ ακριβά. Ένας επιθετικός δέχεται μια πάσα και βρίσκεται μόνος του απέναντι στο τέρμα· αν σταθεί να το σκεφτεί για μια στιγμή, οι αμυντικοί θα του αρπάξουν την μπάλα και η ευκαιρία πάει χάθηκε. Το ίδιο συμβαίνει και με τον τερματοφύλακα που προς στιγμήν αμφιβάλλει αν πρέπει να βγει ή να μη βγει μπροστά από τα δοκάρια. Και τσακ! Τρώει το γκολ.

Δε σου φαίνεται πανομοιότυπο με αυτό που συμβαίνει και στη ζωή;

Πόσες ευκαιρίες δε χάνονται από έλλειψη γενναιότητας ή αντανακλαστικών; Πόσα σχέδια δεν έχουν αποτύχει εξαιτίας των δισταγμών ή της υπερβολικής αναμονής;

Στους αγώνες που παίζουμε στην καθημερινότητά μας, υπάρχει κάποιος χρόνος για σκέψη και κάποιος άλλος για πράξη. Είναι καλό να στοχαζόμαστε και να αναλύουμε τα πράγματα και πριν και αφότου συμβούν, όμως, όταν έρχεται η στιγμή να πράξουμε, πρέπει να αφήνουμε τους δισταγμούς στην πάντα και να σουτάρουμε στο τέρμα.

Μπορεί να ευστοχήσεις ή να αστοχήσεις, αλλά τουλάχιστον θα έχεις προσπαθήσει.

Η έκφραση «να σκέφτεσαι με τα πόδια», η οποία κανονικά χρησιμοποιείται υποτιμητικά, σε τούτο το βιβλίο έχει ξεκάθαρα θετικό νόημα: Όταν έρχονται οι μεγάλες ευκαιρίες της ζωής, πρέπει να σουτάρουμε στο τέρμα και να περιμένουμε να δούμε τι θα συμβεί· να αφαιρέσουμε τον πρωταγωνιστικό ρόλο από το κεφάλι, που θέλει να τα έχει όλα υπό έλεγχο, και ν' αφήσουμε τα πόδια —το ένστικτό μας και τη βούληση για πράξη— να χαράξουν για μια φορά τον δρόμο.

Όλοι είμαστε ποδοσφαιριστές στην καθημερινότητά μας και κάθε μέρα βρισκόμαστε αντιμέτωποι με

αγώνες λίγο ή πολύ δύσκολους. Ανάλογα με τον αντίπαλο και την κατάσταση, κάποιες φορές θα μας συμφέρει το «jogo bonito»*, ενώ υπάρχουν καταστάσεις στη ζωή που απαιτούν «catenaccio» ή να περιμένουμε την αντεπίθεση.

Προκειμένου να μάθουμε «να σκεφτόμαστε με τα πόδια», το εγχειρίδιο αυτό μας αφηγείται σε 50 κεφάλαια πώς θα μεταφέρουμε τη φιλοσοφία των μεγάλων προπονητών και ποδοσφαιριστών στην καθημερινότητά μας.

Από τον Κρόιφ ως τον Γκουαρντιόλα και τον Μουρίνιο, περνώντας από άλλες ιδιοφυΐες του ποδοσφαίρου, αυτό το εγχειρίδιο "σφαιρικής" αυτοβοήθειας μας καλεί να μη γυροφέρνουμε πολύ τα πράγματα και να σουτάρουμε στο τέρμα περισσότερες φορές ώστε να πετύχουμε αυτό που λαχταράμε.

Ο Άιβυ Μπέικερ, που από το 1953 ως το 1961 ήταν υπεύθυνος για το Εθνικό Θησαυροφυλάκιο των Ηνωμένων Πολιτειών, είπε σε κάποια ευκαιρία ότι «Ο κόσμος είναι στρογγυλός —όπως μια μπάλα ποδοσφαίρου— και το σημείο που μπορεί να φαίνεται τελικό μπορεί επίσης να είναι απλώς η αρχή».

Εμπρός λοιπόν, ας αρχίσουμε.

Γκαμπριέλ Γκαρθία δε Όρο

---

* Όρος που χρησιμοποιήθηκε από τον Πελέ για να περιγράψει το «ωραίο ποδόσφαιρο». (Σ.τ.Μ.)

1

«Προτιμώ να χάνω έναν αγώνα με εννιά γκολ παρά εννιά αγώνες με ένα γκολ τον καθένα».

Βουγιαντίν Μπόσκοφ

Ο Βουγιαντίν Μπόσκοφ υπήρξε ένας από τους πιο χαρισματικούς προπονητές που έχει δώσει το σερβικό ποδόσφαιρο. Κοσμοπολίτης των πάγκων, διατέλεσε προπονητής, μεταξύ άλλων, στις ομάδες Σαμπντόρια, Νάπολι, Ρόμα, Σαραγόσα και Ρεάλ Μαδρίτης. Το στιλ παιχνιδιού που ακολουθούσε ήταν πολύ φυσικό και άμεσο, το ίδιο και οι συνεντεύξεις Τύπου που έδινε, όπου δεν έχανε την ευκαιρία να πετάει πραγματικά διαμάντια, όπως για παράδειγμα:

ΤΟ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟ ΕΙΝΑΙ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟ.
ΤΟ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟ ΕΙΝΑΙ ΑΠΡΟΒΛΕΠΤΟ ΓΙΑΤΙ ΟΛΕΣ ΟΙ ΟΜΑΔΕΣ ΞΕΚΙΝΑΝΕ ΑΠΟ ΤΟ 0-0.
ΠΕΝΑΛΤΙ ΥΠΑΡΧΕΙ ΑΜΑ ΤΟ ΣΦΥΡΙΞΕΙ Ο ΔΙΑΙΤΗΤΗΣ.

Με μια πρώτη ματιά, οι φράσεις αυτές μπορεί να φανούν απλοϊκές, ακόμα και προφανείς. Αλλ' ακριβώς στην απλότητά τους εδράζεται η λεπτή τους ειρωνεία και το βάθος τους.

Ας επικεντρωθούμε στη φράση που ανοίγει το πρώτο αυτό κεφάλαιο. Καθαρά μαθηματικά, χωρίς αμφιβολία. Γιατί μια ήττα, όσο παταγώδης και να είναι, θα μας στοιχίσει μόνο τρεις βαθμούς, ενώ, αντίθετα, αν χάσουμε εννιά αγώνες με 1-0, θα χάσουμε και είκοσι έναν βαθμούς. Κι αυτό, βεβαίως, θα μας στείλει στον πάτο της βαθμολογίας.

Υπάρχει και κάτι άλλο: Όσο πιο παταγώδης είναι η ήττα, τόσο μεγαλύτερο θα είναι το μάθημα που θα πάρουμε από αυτή.

Μεταφέροντάς το αυτό στην καθημερινότητά μας, είναι καλύτερο να κάνουμε ένα μεγάλο λάθος μία φορά και να προχωρήσουμε στις απαραίτητες προσωπικές αλλαγές που θα προκύψουν χάρη σε αυτό, παρά να πηγαίνουμε από τη μια μικροαποτυχία στην άλλη και να μην μπορούμε να σηκώσουμε κεφάλι ποτέ. Όπως λέει μια κινέζικη παροιμία: «Αν έχεις ένα πρόβλημα που δεν μπορείς να το λύσεις, μεγέθυνέ το».

Πολλές μεγάλες και ζωτικής σημασίας επιτυχίες έχουν προκύψει έπειτα από ήττες με εννέα γκολ —ή και περισσότερα—, πράγμα που οδηγεί υποχρεωτικά σε ολοκληρωτική αλλαγή στρατηγικής. Ένα παρά-

δειγμα βαριάς ήττας στον επιχειρηματικό τομέα θα μπορούσε να είναι η απόλυση του Στιβ Τζομπς από την επιχείρηση που ο ίδιος είχε δημιουργήσει. Αλλ' ακριβώς από την ήττα του αυτή ξεκίνησε η πιο επιτυχής περίοδος του ιδρυτή της Apple, που είχε ως αποτέλεσμα την επιστροφή του στην εταιρεία, την οποία οδήγησε στην κορυφή, όπου βρίσκεται μέχρι τώρα.

Η μεγάλη πτώση είναι μια πρόσκληση για να πετάξουμε στη συνέχεια πολύ ψηλά.

Από τις ποδοσφαιρικές ήττες μαθαίνει κανείς, αλλά αναμφίβολα και οι ήττες τις ζωής είναι αστείρευτη πηγή προσωπικής έμπνευσης. Γι' αυτό πρέπει να είμαστε ικανοί να εξετάσουμε με ειλικρίνεια τα λάθη που έχουμε κάνει. Τα σφάλματα που μας οδήγησαν σε αυτή την κατάσταση. Έτσι, θα κάνουμε την αποτυχία μας αφετηρία για την επιτυχία. Πώς θα το καταφέρουμε; Μέσω της αυτοκριτικής. Υπάρχει μια αλάνθαστη μέθοδος: Ακολουθούμε τα τρία α:

- **Αναγνώριση**: Πρώτα και κύρια, αναγνωρίζουμε το λάθος μας. Πολλές φορές δε θέλουμε να δούμε ότι κάτι δεν πάει καλά ή ότι δεν το κάνουμε σωστά. Αν δεν αρχίσουμε με την παραδοχή του λάθους, δε θα υπάρξει τρόπος να μάθουμε από αυτό.

• **Ανάληψη ευθύνης**: Τέρμα οι δικαιολογίες! Δεν είναι γελοίο κάποιος που έχει χάσει με εννέα γκολ διαφορά να παραπονιέται για την κατάσταση του χλοοτάπητα; Λοιπόν, εξίσου γελοίο είναι και στη ζωή μας. Ας αφήσουμε τον χλοοτάπητα ήσυχο. Ας αφήσουμε τις δικαιολογίες γι' αυτούς που δε θέλουν να μάθουν. Εμείς παραδεχόμαστε τα λάθη μας επειδή τους δίνουμε κάποια αξία και θέλουμε να μάθουμε από αυτά. Τα μεταμορφώνουμε σε προσωπικούς μας δασκάλους. Αποδεχόμενοι όσα πράγματα μπορούμε να βελτιώσουμε, θα περάσουμε στο τρίτο α.

• **Ανατροπή**: Για τον ίδιο λόγο για τον οποίο ένας προπονητής που χάνει 9-0 θα κάνει σημαντικές αλλαγές στη σύνθεση των παικτών του, έτσι και μια μεγάλη αποτυχία στην προσωπική μας ζωή απαιτεί αλλαγή πλεύσης. Πρέπει να ανατρέψουμε την κατάσταση με τη στάση μας. Θα αφήσουμε στον πάγκο όσα πράγματα έχουμε διαπιστώσει ότι δεν αποδίδουν και θα ετοιμαστούμε για τον επόμενο αγώνα. Και το αποτέλεσμα σίγουρα θα είναι διαφορετικό.

Το πρόβλημα είναι ότι φοβόμαστε τόσο πολύ να κάνουμε λάθος, ότι η ήττα μάς προκαλεί τέτοιο άγχος, που συχνά προτιμάμε να μην προσπαθήσουμε για κάτι

το εξαιρετικό ώστε να μη μαζέψουμε και εξαιρετικές αποτυχίες. Πολλοί παίζουν αμυντικά ώστε να χάσουν με λίγα γκολ, αντί να περάσουν στην επίθεση. Λάθος, και μάλιστα λάθος άνευ περιεχομένου.

Τα λάθη που προσφέρουν σπουδαία μαθήματα είναι αυτά που προέρχονται από το θάρρος μας να προτιμήσουμε μια παταγώδη αποτυχία από μια μέτρια επιτυχία.

ΠΡΩΤΟΣ ΝΟΜΟΣ ΤΗΣ ΜΠΑΛΑΣ
ΟΣΟ ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΗ ΕΙΝΑΙ Η ΗΤΤΑ,
ΤΟΣΟ ΠΟΛΥΤΙΜΟΤΕΡΟ ΕΙΝΑΙ ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ.

2

«Η ποδοσφαιρική ομάδα είναι σαν την ορχήστρα. Όσο περισσότερο χρόνο έχει για πρόβες, τόσο το καλύτερο».

Σέσαρ Λουίς Μενόττι

Είμαστε τόσο πολύ συνηθισμένοι να λατρεύουμε το ταλέντο, που συχνά ξεχνάμε ότι, όσο μεγάλες και να είναι οι δυνατότητες ενός ατόμου, ελάχιστα χρησιμεύουν χωρίς την κατάλληλη προετοιμασία και δουλειά.

Ο κόσμος του ποδοσφαίρου είναι ένα σαφές παράδειγμα. Πολλοί σταρ των γηπέδων είδαν να τελειώνει η καριέρα τους απότομα, έπειτα από ένα ή δύο χρόνια στην κορυφή, επειδή είχαν σκεφτεί λανθασμένα ότι θα συνέχιζαν να είναι οι καλύτεροι χωρίς να χρειάζεται να κάνουν περισσότερες θυσίες.

Στη διάρκεια της καριέρας του ως προπονητή — οδήγησε την Αργεντινή στην κατάκτηση του πρώτου της Μουντιάλ το 1978— ο *El Flaco* [*Ο Ισχνός*] Με-

νόττι βίωσε στο πετσί του την άνοδο και την πτώση αυτής της κατηγορίας θεών. Εκείνος που τον ένα χρόνο ήταν παγκόσμιο είδωλο κατέληγε έπειτα από λίγο να παίζει σε ομάδες δεύτερης διαλογής εξαιτίας της εσφαλμένης πεποίθησης ότι το ταλέντο είναι αρκετό για να φτάσει κανείς οπουδήποτε.

Αν αυτό συμβαίνει στον χώρο του ποδοσφαίρου, όπου αγωνίζονται για τη φήμη άντρες με εξαιρετικές αθλητικές ικανότητες, τι γίνεται με ένα πιο συνηθισμένο ταλέντο, όταν κάποιος προτίθεται να επιτύχει έναν στόχο;

Όλοι είμαστε χρήσιμοι σε διάφορα πράγματα και μπορούμε να λάμψουμε τουλάχιστον σε ένα. Γιατί, λοιπόν, υπάρχουν άνθρωποι που πετυχαίνουν τους στόχους τους ενώ άλλοι, ίσως και πιο προικισμένοι, ξεμένουν στη διαδρομή; Πού έγκειται η διαφορά ανάμεσα στους μεν και στους δε;

Στο δοκίμιό του *Άνθρωποι που ξεχωρίζουν*, ο δημοσιογράφος Μάλκολμ Γκλάντγουελ ισχυρίζεται ότι για να επιτύχει κανείς το εξαιρετικό σε οτιδήποτε, όσο ταλέντο και να έχει, είναι αναγκαίο να επενδύσει δέκα χιλιάδες ώρες εργασίας.

Φέρνει ως παράδειγμα σπουδαστές βιολιού ή επιχειρηματίες όπως ο Μπιλ Γκέιτς. Στη μελέτη του αναλύει ακόμα και την πορεία των Beatles, οι οποίοι, έχοντας περάσει απαρατήρητοι στο Λίβερπουλ, αφού

ξεπλατίστηκαν να παίζουν στη Γερμανία, πέτυχαν το εξαιρετικό, που θα εκτόξευε τη φήμη τους.

Στο βιβλίο του ο Γκλάντγουελ το εξηγεί ως εξής:

> Οι Beatles ταξίδεψαν στο Αμβούργο πέντε φορές από το 1960 ως τα τέλη του 1962. [...] Σε λιγότερο από ενάμιση χρόνο είχαν παίξει διακόσιες εβδομήντα βραδιές. Πράγματι, όταν σημείωσαν την πρώτη τους επιτυχία, το 1964, είχαν παίξει ζωντανά κάπου χίλιες διακόσιες φορές. Για να καταλάβετε πόσο εξαιρετικό είναι αυτό, αξίζει να γνωρίζετε ότι τα περισσότερα σημερινά συγκροτήματα δεν παίζουν χίλιες διακόσιες φορές ούτε στη διάρκεια ολόκληρης της καριέρας τους. Ο τρόπος που σμιλεύτηκαν στο Αμβούργο είναι ένα από τα πράγματα που κάνουν ιδιαίτερους τους Beatles.
>
> «Όταν έφτασαν εκεί, ήταν κάτι άχρηστοι πάνω στη σκηνή, αλλά έγιναν πολύ καλοί» διαβεβαιώνει ο Νόρμαν, ο βιογράφος των Beatles. Δεν κέρδισαν μόνο σε αντοχή. Έμαθαν έναν τεράστιο αριθμό μουσικών θεμάτων και τον τρόπο να διασκευάζουν οτιδήποτε μπορούσαν να φανταστούν, όχι μόνο σε ροκ εν ρολ, αλλά και σε τζαζ. Πριν πάνε στη Γερμανία, τους έλειπε κάθε σκηνική πειθαρχία. Όμως, όταν επέστρεψαν, ο ήχος τους ήταν όπως κανενός άλλου. Είχαν βρει πια το προσωπικό τους ύφος.

Αυτό το φωτεινό μουσικό παράδειγμα είναι η απόδειξη ότι το ταλέντο δεν αρκεί. Όλοι έχουμε γνωρίσει άτομα με μεγάλες ικανότητες —τους καλύτερους της τάξης μας όταν ήμασταν παιδιά— τα οποία, στην ενήλικη ζωή τους, απέτυχαν από υπερβολική εμπιστοσύνη στις ικανότητές τους ή από έλλειψη προσπάθειας ή κι από τα δύο.

Χωρίς επιμονή δεν κερδίζονται οι μεγάλοι αγώνες της ζωής μας.

Όπως στον μύθο του λαγού και της χελώνας, το βραβείο δεν το παίρνει αυτός που κάνει καλύτερη εκκίνηση, αλλά εκείνος που ξέρει να επιμείνει ως το τέρμα.

ΔΕΥΤΕΡΟΣ ΝΟΜΟΣ ΤΗΣ ΜΠΑΛΑΣ
Η ΙΚΑΝΟΤΗΤΑ ΔΙΕΥΚΟΛΥΝΕΙ ΤΗΝ ΠΟΡΕΙΑ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΕΠΙΤΥΧΙΑ, ΑΛΛΑ Η ΣΤΑΣΗ ΜΑΣ ΤΗΝ ΚΑΘΟΡΙΖΕΙ.

3

«Ο πρώτος κανόνας επιβίωσης είναι ότι τίποτα δεν είναι πιο επικίνδυνο από τη χτεσινή επιτυχία».

Λουίς Φελίπε Σκολάρι

Ο Σκολάρι είναι ένας από τους πιο καταξιωμένους προπονητές του παγκόσμιου ποδοσφαίρου. Γνωστός με το χαϊδευτικό Φελιπάο, έχει κερδίσει από το Κύπελλο Βραζιλίας ως το Κύπελλο Εθνών Κόλπου, περνώντας από το Βραζιλιάνικο Πρωτάθλημα, το Κόπα Λιμπερταδόρες, το Ρεκόπα Σουνταμερικάνα και το Μερκοσούρ. Και, φυσικά, το Παγκόσμιο Κύπελλο Ποδοσφαίρου του 2002, που η Βραζιλία στέφθηκε για πέμπτη φορά πρωταθλήτρια.

Ωστόσο δε θα μιλήσουμε για κανέναν από τους τίτλους αυτούς, αλλά για το Κύπελλο Συνομοσπονδιών, που επίσης κέρδισε με την Εθνική Βραζιλίας.

Στάδιο Μαρακανά, 30 Ιουνίου 2013. Στον τελικό φτάνουν οι δύο καλύτερες εθνικές ομάδες εκείνη τη

στιγμή: η Βραζιλία και η Ισπανία, η οποία έχει κατακτήσει το Ευρωπαϊκό Πρωτάθλημα για δύο συνεχείς φορές και το Παγκόσμιο στο Μουντιάλ της Νοτίου Αφρικής το 2012. Το αποτέλεσμα το γνωρίζουμε όλοι: Η Βραζιλία ισοπεδώνει την Ισπανία με 3-0 και εμφανίζεται κατά πολύ ανώτερή της.

Πώς είναι εφικτή μια τέτοια διαφορά σε ομάδες τόσο υψηλού επιπέδου; Το κίνητρο. Η όρεξη. Η πείνα για τη νίκη της μιας και της άλλης ομάδας. Και δεν είναι ότι οι Ισπανοί δεν είχαν πείνα. Αυτό που συνέβη είναι ότι τα μέλη της Σελεσάο διέθεταν ένα παραπάνω κίνητρο χάρη στον προπονητή τους, ο οποίος, βλέποντας πώς εξελισσόταν η διοργάνωση, αποφάσισε να γράψει αυτά τα δύο ρητά σ' ένα μεγάλο χαρτί, από εκείνα όπου σχεδιάζουν τις τακτικές:

Ο ΠΡΩΤΟΣ ΚΑΝΟΝΑΣ ΕΠΙΒΙΩΣΗΣ ΕΙΝΑΙ ΟΤΙ ΤΙΠΟΤΑ ΔΕΝ ΕΙΝΑΙ ΠΙΟ ΕΠΙΚΙΝΔΥΝΟ ΑΠΟ ΤΗ ΧΤΕΣΙΝΗ ΕΠΙΤΥΧΙΑ.

ΤΑ ΟΝΕΙΡΑ ΜΑΣ ΜΠΟΡΟΥΝ ΝΑ ΓΙΝΟΥΝ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ ΑΝ ΤΑ ΚΥΝΗΓΑΜΕ.

Με το που έγραψε τις φράσεις αυτές, ο Σκολάρι υπογράμμισε κάποιες λέξεις-κλειδιά. Ύστερα τις κρέμασε στα αποδυτήρια για να μπορέσουν όλοι να εμψυχωθούν.

Αυτή ήταν η τακτική του προκειμένου να επιτύχει πλεονέκτημα απέναντι στον αντίπαλο: να πείσει τους παίκτες του ότι η Ισπανία, μακράν του να είναι αήττητη, βρισκόταν υπό το κράτος της μεγάλης απειλής της επιτυχίας της. Μετέτρεψε την ισχύ του αντιπάλου του σε δύναμη για τους παίκτες του. Και, επιπλέον, το έκανε γνωρίζοντας τέλεια για τι πράγμα μιλούσε, δεδομένου ότι ο ίδιος, προπονητής που είχε σημειώσει πολλές νίκες σε πολλά μέρη, χρειάστηκε να επιβιώσει της επιτυχίας.

Αλλά, πώς γίνεται αυτό; Τι στάση πρέπει να υιοθετήσουμε; Καθότι πολλοί μιλάνε για τους κινδύνους της επιτυχίας, λίγοι όμως μας προσφέρουν το εμβόλιο που μας χαρίζει ανοσία.

Ένα από τα ισχυρότερα εργαλεία για να επιβιώνουμε της επιτυχίας είναι αυτό που ο ιδιοφυής διαφημιστής Ντέιβιντ Οτζίλβι έχει αποκαλέσει «το θεϊκό ανικανοποίητο». Το έχει συνοψίσει ως εξής:

> ΧΡΕΙΑΖΕΤΑΙ ΝΑ ΕΧΟΥΜΕ ΤΟ ΘΕΪΚΟ ΑΝΙΚΑΝΟΠΟΙΗΤΟ ΜΕ ΤΗ ΔΟΥΛΕΙΑ ΜΑΣ. ΕΙΝΑΙ ΑΝΤΙΔΟΤΟ ΚΑΤΑ ΤΗΣ ΜΑΤΑΙΟΔΟΞΗΣ ΙΚΑΝΟΠΟΙΗΣΗΣ.

Ο Οτζίλβι πρότεινε να ξεφύγουμε από την αυτοϊκανοποίηση, από αυτή την ηλίθια υπερηφάνεια που μας κάνει να χάνουμε την οπτική και τις αξίες που μας οδήγησαν στον θρίαμβο. Πρέπει να παραμένουμε φι-

λόδοξοι όπως εκείνος που ποτέ δεν κέρδισε τίποτα. Αυτό το είδος ανικανοποίητου είναι θεϊκό γιατί μας δίνει δύναμη, ενέργεια και όραμα ώστε να συνεχίζουμε να πηγαίνουμε μπροστά σαν να αρχίζουμε από το μηδέν. Απομένει πολύς δρόμος να διανύσουμε. Καινούριοι στόχοι. Καινούριες ομάδες. Καινούρια γκολ. Καινούρια σχέδια. Και, αν μπορέσουμε να αναζωπυρώσουμε τη φλόγα του θεϊκού ανικανοποίητου, θα κρατάμε τα πόδια μας σε φόρμα ώστε, όπως έλεγε ο Σκολάρι στην αφίσα του, να τρέξουμε πίσω από τα όνειρά μας.

ΤΡΙΤΟΣ ΝΟΜΟΣ ΤΗΣ ΜΠΑΛΑΣ
ΝΑ ΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΟΥΜΕ ΤΟΝ ΧΤΕΣΙΝΟ ΘΡΙΑΜΒΟ ΓΙΑ ΝΑ ΤΡΟΦΟΔΟΤΟΥΜΕ ΤΙΣ ΑΥΡΙΑΝΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΕΣ.

4

«Όταν σκοράρεις, είσαι μεγάλος.
Όταν δε σκοράρεις, είσαι χοντρός».

Ρονάλντο Ναζάριο ντε Λίμα

Ο Ρονάλντο υπήρξε ένας από τους καλύτερους επιθετικούς όλων των εποχών. Ακόμα και σήμερα διατηρεί τον τίτλο του πρώτου σκόρερ σε τελικές φάσεις του Παγκοσμίου Κυπέλλου, μ' ένα σύνολο δεκαπέντε γκολ σε δεκαεννιά αγώνες. Αποκαλούμενος *Το Φαινόμενο*, ο Ρονάλντο έχει απολαύσει τον θαυμασμό και τον σεβασμό εκατομμυρίων ανθρώπων, παρ' όλα αυτά έχει υπάρξει και στόχος σκληρών επικρίσεων, κυρίως για την τάση του να είναι υπέρβαρος σε ορισμένες στιγμές της καριέρας του.

Το παράξενο της υπόθεσης είναι ότι, ανάλογα με το αν σκόραρε ή όχι, από χοντρός και σε κακή φυσική κατάσταση γινόταν ιδιοφυΐα της μπάλας. Με τα ίδια κιλά, με την ίδια κοιλιά. Αν η μπάλα αποφάσιζε να

μπει στα δίχτυα, ξαναγινόταν *Το Φαινόμενο* αν όχι, ξαναήταν κοιλαράς.

Πώς το έπαιρνε ο Ρονάλντο; Με την αποστασιοποίηση εκείνων που είναι εκτεθειμένοι στην κοινή γνώμη και ξέρουν ότι δεν πρέπει να δίνουν ούτε μεγάλη προσοχή στους επαίνους ούτε μεγάλη σημασία στις κριτικές. Δεχόταν τις επικρίσεις ακόμα και με κάποια αίσθηση του χιούμορ, όπως τότε που σε μια συνέντευξη είπε ότι και τα άλογα έχουν κοιλιά και τρέχουν περισσότερο από οποιονδήποτε άνθρωπο.

Αποστασιοποίηση και αίσθηση του χιούμορ, αυτά είναι τα κλειδιά με τα οποία πρέπει να εκλαμβάνουμε τα σχόλια. Και τα αρνητικά και τα θετικά. Χρειάζεται να διακρίνουμε τις εποικοδομητικές κριτικές που θα μας βοηθήσουν να βελτιωθούμε από εκείνες τις κακόβουλες επιθέσεις που ζητάνε απλώς να υπονομεύσουν την αυτοεκτίμησή μας ή να παραφουσκώσουν το εγώ μας. Αυτό που ποτέ δεν πρέπει να κάνουμε είναι να αλλάξουμε τη στάση μας για να ικανοποιήσουμε εκείνους που μας επικρίνουν. Αν το κάνουμε, μπορεί να πάθουμε τα ίδια που έπαθε ο πρωταγωνιστής του διάσημου αυτού μύθου που τον λένε στα παιδιά:

> Κάθε πρωί, ένας χωρικός πήγαινε στο δάσος να φορτώσει ξύλα. Δεν πήγαινε μόνος. Τον συνόδευαν ο γιος του κι ένα ωραιότατο άσπρο γαϊδουράκι. Μια

μέρα, εκεί που επέστρεφε από τη δουλειά του, ο χωρικός άκουσε κάποιους συγχωριανούς του να λένε: «Κοίτα τι σκληρόπετσοι που είναι πατέρας και γιος. Αυτοί πάνε με τα χέρια στις τσέπες και το καημένο το γαϊδουράκι είναι το μόνο που προχωράει φορτωμένο. Έπρεπε να έχουν λίγη ντροπή πάνω τους».

Τον φτωχό χωρικό τον επηρέασαν τόσο πολύ αυτά τα σχόλια, που την επομένη αποφάσισε να μοιράσει το φορτίο. Ο γιος του θα κουβαλούσε το μισό και το άλλο μισό το γαϊδουράκι. Σκέφτηκε πως έτσι δε θα τον επέκριναν οι συγχωριανοί του. Λάθος. Περνώντας από μπροστά τους, τους άκουσε να σχολιάζουν: «Πολύ σκληρόπετσος! Κοίταξέ τον. Ορίστε, αυτός με τα χέρια στις τσέπες κι ο γιος του και το γαϊδουράκι φορτωμένοι».

Η αλήθεια είναι ότι τον χωρικό τον επηρέασαν ακόμα περισσότερο αυτά τα σχόλια και σκέφτηκε ότι οι συγχωριανοί του είχαν δίκιο. Υπήρξε άδικος και έπρεπε να αλλάξει στάση.

Την επόμενη μέρα αποφάσισε να φορτωθεί ο ίδιος τα ξύλα του γαϊδάρου. Έτσι, τόσο εκείνος όσο και ο γιος του θα προχωρούσαν φορτωμένοι τα ξύλα, οπότε οι συγχωριανοί του σίγουρα πια δε θα τον επέκριναν. Αλλά και πάλι έκανε λάθος. Περνώντας από μπροστά τους, τους άκουσε ανάμεσα σε τρανταχτά γέλια να λένε κοροϊδευτικά: «Κοίτα τι βλά-

κες που είναι πατέρας και γιος. Φορτώθηκαν αυτοί τα ξύλα ενώ ο γάιδαρος προχωράει ήσυχος χωρίς ούτε ένα κλαδάκι πάνω του. Ποιος είναι πιο γάιδαρος από τους τρεις; Χα χα χα».

Στη ζωή μας όλοι έχουμε αυτό το είδος γειτόνων ή συγγενών ή συναδέλφων... Είναι άνθρωποι που αφοσιώνονται στην καταστροφική κριτική και, ό,τι και να κάνουμε, δε θα αποφύγουμε τα σχόλιά τους.

Μπρος σε οποιονδήποτε τύπο κριτικής, είναι σοφό να ακούμε. Έπειτα να σκεφτόμαστε. Και στο τέλος να βλέπουμε τι είναι σωστό, σε τι θα μας χρησιμεύσει για να βελτιωθούμε. Αλλά επίσης είναι σημαντικό να μην αφηνόμαστε να μας ταρακουνάνε λόγια τρίτων.

ΤΕΤΑΡΤΟΣ ΝΟΜΟΣ ΤΗΣ ΜΠΑΛΑΣ
ΟΙ ΚΡΙΤΙΚΕΣ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΜΑΣ ΧΡΗΣΙΜΕΥΟΥΝ ΓΙΑ ΝΑ ΒΕΛΤΙΩΝΟΜΑΣΤΕ ΚΑΙ ΝΑ ΑΛΛΑΖΟΥΜΕ, ΑΛΛΑ ΔΕΝ ΠΡΕΠΕΙ ΠΟΤΕ ΝΑ ΑΛΛΑΖΟΥΜΕ ΜΟΝΟ ΚΑΙ ΜΟΝΟ ΓΙΑ ΝΑ ΑΠΟΦΥΓΟΥΜΕ ΤΗΝ ΚΡΙΤΙΚΗ.